Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2026/1894

29.7.2026

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2026/1894

z dne 27. julija 2026

o zagotavljanju nujne finančne podpore kmetom, ki so jih prizadele posebne težave, ki vplivajo na njihovo ekonomsko vzdržnost in so posledica krize na Bližnjem vzhodu

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 ([1]) ter zlasti člena 221(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Kriza na Bližnjem vzhodu, ki traja od 28. februarja 2026, in motnje trgovinskih tokov zaradi zaprtja Hormuške ožine negativno vplivajo na kmete, ki pridelujejo kmetijske rastlinske proizvode ali se ukvarjajo z živinorejo v Uniji.

(2) Ena od težav se nanaša na porast domačih cen gnojil v Uniji, ki so leta 2024 predstavljale 7,3 % vmesnih vložkov kmetov v Uniji.

(3) Že pred krizo na Bližnjem vzhodu so bili svetovni trgi gnojil izpostavljeni pritiskom na ponudbo in nestanovitnosti cen. Kriza na Bližnjem vzhodu je dodatno poslabšala razmere in povečala tveganja pri proizvodnji dušikovih in fosfatnih gnojil, tudi zaradi manjše proizvodnje utekočinjenega zemeljskega plina, od katerega je močno odvisna proizvodnja dušikovih gnojil. To je povzročilo strmo in nenadno zvišanje svetovnih in domačih cen gnojil v Uniji ter takoj in neposredno vplivalo na ceno gnojil v Uniji. To nenadno zvišanje cen gnojil vpliva na cenovno dostopnost in razpoložljivost gnojil, potrebnih za proizvodni cikel poljščin v obdobju 2026/2027.

(4) Maja 2026 so se povprečne cene dušikovih gnojil v primerjavi s februarjem 2026 zvišale za okvirno 30 %, kar je približno 70 % nad povprečjem za leto 2024, medtem ko so bile cene fosfatnih gnojil 22 % nad povprečjem za leto 2024.

(5) Višji stroški gnojil se odražajo v ekonomski vzdržnosti kmetov ter bi lahko vplivali na uporabo gnojil in pridelavo poljščin v smislu količine in kakovosti v Uniji. Zvišanje cen sovpada z obdobjem, v katerem kmetje sprejemajo ključne odločitve o svojih kmetijskih dejavnostih v obdobju 2026/2027, kot so odločitve glede površine ali vrste kmetijskih rastlin, načrtovane stopnje gnojenja in povezane agronomske prakse. Višji stroški gnojil bi verjetno negativno vplivali na dohodke kmetov v letu 2027, pri čemer bo proizvodnja manjša zaradi manj proizvedenih količin. To bi lahko negativno vplivalo tudi na razpoložljivost hrane v Uniji leta 2027.

(6) Druga težava je povezana z zvišanjem stroškov energije na kmetijah, zlasti stroškov goriva za kmetijske stroje, ki so leta 2024 predstavljali 8 % skupnih proizvodnih stroškov vmesnih vložkov kmetov v Uniji.

(7) Sedanja kriza na Bližnjem vzhodu, zlasti zaprtje Hormuške ožine, je močno vplivala na prevoz energentov in povzročila motnje v njihovi proizvodnji. Te okoliščine so povzročile motnje v dobavni verigi ključnih energentov, zlasti nafte in utekočinjenega zemeljskega plina iz zalivskih držav proizvajalk. Posledično se je povečala svetovna nestanovitnost cen energentov, pri čemer sta bila med energenti najbolj prizadeta gorivo in dizelsko gorivo. Ta nihanja se že odražajo na energetskih trgih Unije in ustvarjajo dodatne ekonomske izzive za kmete.

([1]) UL L 347, 20.12.2013, str. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(8) Zato se bo delež stroškov gnojil in energije v poslovnih knjigah kmetij v letu 2026 znatno povečal. Kmetije, specializirane za poljščine, so še posebej prizadete zaradi znatnega deleža stroškov gnojil in goriva v primerjavi z njihovimi skupnimi vhodnimi stroški. Vendar zvišanje cen gnojil in energentov znatno vpliva na proizvodni proces na vseh vrstah kmetij.

(9) Medtem cene številnih kmetijskih proizvodov, zlasti kmetijskih rastlin, kot so žita, ostajajo stabilne, kar dodatno slabša razmerje med vhodnimi stroški in cenami, ki jih kmetje prejemajo za svoje kmetijske proizvode.

(10) Vse višji vhodni stroški zaradi sedanje krize na Bližnjem vzhodu in njenega nepredvidljivega razvoja lahko kmetom povzročijo likvidnostne težave in ogrozijo njihovo ekonomsko vzdržnost. Tudi če bi se kriza na Bližnjem vzhodu v bližnji prihodnosti razrešila, bo njen učinek na svetovne vhodne cene v prihodnjih mesecih verjetno ostal nespremenjen in bo še naprej vplival na kmete.

(11) Medtem ko se morajo trgi postopno prilagajati novim razmeram, je treba kmete podpreti, saj vhodni stroški naraščajo do nevzdržnih ravni. Zato bi bilo treba sprejeti nujni ukrep, ki bi prispeval k obravnavanju teh povečanih vhodnih stroškov in preprečil nadaljnje poslabšanje ekonomskega položaja kmetov, ki jih je kriza na Bližnjem vzhodu najbolj prizadela.

(12) Opisane težke razmere pomenijo specifičen problem v smislu člena 221 Uredbe (EU) št. 1308/2013. Komisija sprejme ukrepe iz člena 221 le, če ni mogoče sprejeti potrebnih nujnih ukrepov v skladu s členom 219 ali 220. Opisanih težkih razmer dejansko ni mogoče odpraviti z ukrepi, sprejetimi v skladu s členom 219 ali 220 navedene uredbe. Razmere niso posebej povezane z obstoječimi določenimi motnjami na kmetijskem trgu ali njihovo nevarnostjo. Prav tako niso povezane z ukrepi za boj proti širitvi bolezni živali ali izgubo zaupanja potrošnikov zaradi tveganj za zdravje ljudi, živali ali rastlin.

(13) Zneske, dodeljene državam članicam, bi bilo treba določiti na podlagi neto zgornjih mej za neposredna plačila iz Priloge V k Uredbi (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta ([2]), zlasti ob upoštevanju njihove teže v kmetijskem sektorju Unije, in na podlagi stroškov, ki so jih kmetje dejansko imeli pri nakupu zadevnih vložkov, gnojil in energije, zlasti goriva, kot je razvidno iz povprečnih nacionalnih odhodkov, ki jih nacionalni organi sporočijo v svojih letnih ekonomsko-kmetijskih računih.

(14) Države članice bi morale nujno finančno podporo razdeliti po najučinkovitejših kanalih na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril, ki upoštevajo gospodarske težave, s katerimi se soočajo zadevni kmetje. Zagotoviti bi morale, da so kmetje končni upravičenci nujne finančne podpore, in preprečiti kakršno koli izkrivljanje trga ali konkurence.

(15) Glede na to, da bi zneski, dodeljeni državam članicam, odpravili samo del gospodarskih težav, s katerimi se soočajo kmetje, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da kmetom dodelijo dodatno nacionalno pomoč pod pogoji in v rokih, ki jih določa ta uredba.

(16) Da bi državam članicam omogočili prožnost pri razdeljevanju nujne finančne podpore, tako da bi se upoštevale okoliščine zadevnih kmetov, bi jim bilo treba dovoliti, da pomoč kumulirajo z drugimi podporami, financiranimi iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, ne da bi kmetje prejeli prekomerna nadomestila.

([2]) Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

(17) Državam članicam je bilo dovoljeno, da sprejmejo ukrepe državne pomoči v skladu s pravili Unije o državni pomoči, da bi razmere poskušale rešiti z začasnim okvirom za državno pomoč zaradi krize na Bližnjem vzhodu (METSAF), ki je bil sprejet 29. aprila 2026 in velja do 31. decembra 2026 ([3]). Da bi se izognili prekomernim nadomestilom, bi morale države članice upoštevati podporo, dodeljeno v okviru začasnega okvira za državno pomoč zaradi krize na Bližnjem vzhodu, drugih nacionalnih instrumentov podpore ali instrumentov podpore Unije ali zasebnih shem v odziv na zadevno premoženjsko izgubo.

(18) Ker je nujna finančna podpora Unije določena v eurih, je zaradi zagotavljanja enotne in hkratne uporabe treba določiti datum za pretvorbo zneska, dodeljenega državi članici, ki ni sprejela eura, v njeno nacionalno valuto, kot velja za Češko, Dansko, Madžarsko, Poljsko, Romunijo in Švedsko. Ker ta uredba ne določa roka za vložitev vlog za pomoč, je primerno, da se za namene člena 30(3) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/127 ([4]) datum začetka veljavnosti te uredbe šteje za operativni dogodek za menjalni tečaj za zneske iz te uredbe.

(19) Da bi bil ta nujni ukrep učinkovit, bi morali upravičenci hitro prejeti nujno finančno podporo. Poleg tega bi bilo treba zagotoviti pravočasno spremljanje proračuna, sprotno nadaljnje ukrepanje in učinkovito uporabo kmetijske rezerve, da bi se čim bolj povečala njena razpoložljivost in zmogljivost za hiter odziv na nastajajoče krize. Zato je primerno določiti datum za upravičenost, do katerega bi morale države članice to podporo izplačati upravičencem. Vsa plačila, izvršena po tem datumu, bi se morala šteti za neupravičena do sredstev Unije.

(20) Unija bi morala zato financirati odhodke, ki jih ima država članica pri tem nujnem ukrepu, le kadar se takšni odhodki izvršijo do datuma za upravičenost odhodkov. Podporo za ta nujni ukrep bi bilo zato treba plačati do 28. februarja 2027.

(21) Ker plačila, izvedena po 28. februarju 2027, v nobenem primeru ne smejo veljati za upravičena, se člen 5(2) Delegirane uredbe (EU) 2022/127, ki določa sorazmerno zmanjšanje mesečnih plačil, izvršenih po roku, ne uporablja.

(22) Države članice bi morale Komisiji sporočiti podrobne informacije o izvajanju te uredbe, da bi ji omogočile spremljanje učinkovitosti nujnega ukrepa, uvedenega s to uredbo.

(23) Vhodni stroški za kmete so se že povečali, zato so potrebni nujni ukrepi za učinkovito in uspešno reševanje razmer. Da bi kmetje pomoč prejeli čim prej, bi moralo biti državam članicam omogočeno, da začnejo to uredbo izvajati takoj. Zato bi morala ta uredba začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

(24) Ukrep iz te uredbe je v skladu z mnenjem Odbora za skupno ureditev kmetijskih trgov –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

1. Državam članicam je za zagotovitev nujne finančne podpore kmetom v sektorjih iz člena 1(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 na voljo pomoč Unije v skupnem znesku 540 000 000 EUR pod pogoji, navedenimi v tej uredbi.

2. Države članice uporabijo zneske, ki so jim na voljo in so določeni v Prilogi, za ukrepe, katerih namen je kmetom, ki so jih vplivi krize na Bližnjem vzhodu najbolj prizadeli, nadomestiti premoženjske izgube zaradi stroškov na kmetijah, povezanih s cenami gnojil, cenami energije ali obojim, v sektorjih ali za proizvode, ki so bili najbolj prizadeti.

([3]) Sporočilo Komisije – Začasni okvir za državno pomoč zaradi krize na Bližnjem vzhodu (UL C, C/2026/2593, 5.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2593/oj).

([4]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/127 z dne 7. decembra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta s pravili o plačilnih agencijah in drugih organih, finančnem upravljanju, potrditvi obračunov, varščinah in uporabi eura (UL L 20, 31.1.2022, str. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

3. Ukrepi iz odstavka 2 se sprejmejo po objektivnih in nediskriminatornih merilih, ki upoštevajo dejansko premoženjsko izgubo prizadetih kmetov, ki jo je povzročila kriza na Bližnjem vzhodu. Narava ukrepov je taka, da zadevna plačila ne povzročajo izkrivljanja trga ali konkurence.

4. Če kmetje niso neposredni prejemniki plačil pomoči Unije, države članice zagotovijo, da se nanje v celoti prenesejo gospodarske koristi pomoči Unije.

5. Odhodki držav članic v zvezi s plačili za ukrepe iz odstavka 2 so upravičeni do pomoči Unije samo, če so bila navedena plačila izvršena do 28. februarja 2027.

6. Za namene člena 30(3) Delegirane uredbe (EU) 2022/127 je operativni dogodek za menjalni tečaj za zneske iz Priloge k tej uredbi datum začetka veljavnosti te uredbe.

7. Ukrepi iz te uredbe se lahko kumulirajo z drugo podporo, financirano iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Člen 2

Države članice lahko dodelijo dodatno nacionalno pomoč za ukrepe, sprejete na podlagi člena 1(2), v višini do največ 200 % ustreznega zneska, določenega za vsako državo članico v Prilogi, in sicer na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril, pod pogojem, da plačila ne povzročajo izkrivljanja trga ali konkurence ali prekomernih nadomestil.

Države članice dodatno podporo izplačajo do 31. maja 2027.

Člen 3

Da bi se izognile prekomernim nadomestilom, države članice pri dodeljevanju podpore Unije in nacionalne podpore na podlagi te uredbe upoštevajo podporo, dodeljeno v okviru drugih nacionalnih instrumentov podpore ali instrumentov podpore Unije ali zasebnih shem v odziv na zadevno premoženjsko izgubo.

Člen 4

1. Države članice nemudoma in najpozneje do 30. septembra 2026 Komisiji v zvezi z ukrepi iz člena 1(2) sporočijo:

(a) opis ukrepov, ki jih je treba sprejeti, vključno s pojasnilom, kako so ukrepi skladni s členom 1(2);

(b) merila, ki se uporabljajo za določitev upravičenih kmetijskih sektorjev ali proizvodov;

(c) merila za določitev upravičencev do pomoči in zadevnih zneskov pomoči;

(d) metode in utemeljitev za razdelitev pomoči med upravičence;

(e) načrtovani učinek ukrepov za nadomestilo kmetom za premoženjsko izgubo;

(f) ukrepe za preverjanje, ali je načrtovani učinek ukrepov dosežen;

(g) ukrepe za preprečevanje izkrivljanja konkurence in prekomernih nadomestil;

(h) napoved plačil odhodkov Unije, razčlenjenih po mesecih do 28. februarja 2027;

(i) stopnjo dodatne podpore, ki se dodeli v skladu s členom 2;

(j) ukrepe, sprejete za preverjanje upravičenosti kmetov in zaščito finančnih interesov Unije.

2. Države članice najpozneje do 31. julija 2027 obvestijo Komisijo o:

(a) skupni višini zneskov, izplačanih na ukrep in po potrebi razčlenjenih po pomoči Unije in dodatni nacionalni pomoči;

(b) številu in vrsti upravičencev;

(c) oceni učinkovitosti ukrepa ter zlasti kvantitativnih in kvalitativnih informacijah o tem, kako in v kolikšni meri izpolnjuje zahteve iz člena 1(2).

Člen 5

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 27. julija 2026

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOGA

Zneski iz člena 1(2), ki so na voljo državam članicam

Država članica	EUR
Belgija	7 032 700
Bolgarija	11 615 100
Češka	10 874 400
Danska	10 428 900
Nemčija	60 262 900
Estonija	3 144 200
Irska	15 381 900
Grčija	20 796 200
Španija	50 174 300
Francija	107 117 200
Hrvaška	4 915 100
Italija	45 599 200
Ciper	1 501 200
Latvija	5 502 800
Litva	9 788 000
Luksemburg	1 424 500
Madžarska	16 684 900
Malta	1 119 200
Nizozemska	14 895 200
Avstrija	8 208 000
Poljska	66 633 000
Portugalska	9 455 600
Romunija	29 977 500
Slovenija	2 712 200
Slovaška	6 577 200
Finska	8 782 600
Švedska	9 396 000